

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/763 - 9/2018
Érkezett:	2018 OKT 08.
Példány:	3
Melléklet:	0 db
Kezelőiroda: <i>cu</i>	

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Indítványozó

képviseli:

Dr. VARGA ISTVÁN PhD, dr habil
ügyvéd

indítvány-kiegészítése

ellen

IV/763/2018. ügyszám alatt folyamatban
lévő alkotmányjogi panaszos eljárásban

Budapest, 2018. október 5.

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.
1535 Budapest, Pf. 773

Indítvány-kiegészítés

Ügyszám: IV/763/2018

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A [REDACTED] mint Indítványozó igazolt jogi képviselője útján az alábbiakban tesz eleget a IV/763-5/2018 sz. és 2018. július 12-én kézhez vett végzésben foglalt az alkotmányjogi panasz kiegészítésére irányuló felszólításra.

Az indítványt teljes terjedelemben fenntartjuk, ugyanis a perben egyetlen határozat született, mégpedig az, amit a Győri Ítéltábla a felperesnek megküldött. A jogerő beállta után eljuttatott indokolással kiegészített végzés perjogilag irreleváns, a Győri Ítéltábla indokolással kiegészített végzése perjogilag semmis, és ezért ahhoz jogkövetkezmény nem fűződhet, és ezért az Indítványozó alkotmányjogi panasza továbbra is alapos, és azt teljes terjedelemben el kell bírálni.

Indokolás

A Tisztelt Alkotmánybíróság hivatkozott végzése szerint adminisztrációs hiba folytán nem került az indokolással ellátott végzés megküldésre, amelyet későbbiekben orvosoltak, és ennél fogva a panaszos indítványa nyilvánvalóan alaptalanná vált.

A végzés lényegében azt állítja, hogy ezzel, egy a jogerő beállta utáni utólagos kiegészítéssel a határozat fogyatékosága orvosolható. Ezzel az állásponttal nem tudunk azonosulni, mert ezt a perben alkalmazandó a Polgári perrendtartásról szóló 1952. III. tv (régi Pp), nem tette lehetővé, és ezért **az utólagosan immár indokolással ellátott végzés jogalap hiányában perjogilag semmis.**

Ahogy a Fővárosi Ítéltábla is kifejtette a bíróság határozata az eljárást lezáró olyan döntés, amelyhez anyagi és eljárási jogi joghatások fűződnek, amit a felekkel közölni kell,¹ beleértve annak indokolását is (régi Pp. 219 (3) bek). A határozat kihirdetésétől kezdődően a bíróság ahhoz kötve van (régi Pp. 227 § (1) bek), annak megváltoztatására csak a törvényben szabályozott esetekben jogosult.² A végzés kihirdetése folytán a Pp. 227. §-a (1) bekezdésében meghatározott joghatás bekövetkezett, mert a törvénynek ezt a kötőerőt feloldó kivételes rendelkezései, ahogy azt alább részletesen bemutatjuk, erre a perbeli helyzetre nem alkalmazhatók.³

¹ Fővárosi Ítéltábla 3. Kpkf. 51.663/2011/2, ÍH 2012.114.

² Fővárosi Ítéltábla 3. Kpkf. 51.663/2011/2, ÍH 2012.114.

³ Legf. Bír. P. törv. I. 20 110/1978, BH 1978.12.528.

A régi Pp. a határozatok fogyatékoságának orvoslására két jogintézményt ismer:

a) a **határozatok kijavítását** (Pp. 224. §) illetve

b) a **határozatok kiegészítését** (Pp. 225 §).

a) A határozat kijavítása

A határozatok kijavítására a régi Pp. 224. § (1) bek. alapján „névcsere, hibás névírás, szám- vagy számítási hiba vagy más hasonló elírás esetén” kerülhetett sor. Ahogy azt a Legfelsőbb Bíróság is kimondta, a régi Pp. tételesen felsorolja, hogy milyen esetekben kerülhet sor a jogerős határozatnak a kijavítására. A kijavítás ebből eredően a nyilvánvaló elírás esetére vonatkozhat. A határozat kijavítása ezért nem irányulhat a jogerőre emelkedett határozat megállapításainak a megváltoztatására. Így a jogerős határozat érdemi felülbírálatára kijavítási eljárás keretében nem kerülhet sor.⁴

Az indokolás elmaradása nem tekinthető olyan kisebb jelentőségű fogyatékoságnak, elírásnak, amelyre a kijavítás jogintézménye alkalmazható lenne, hanem pontosan a határozat megváltoztatásának tiltott kategóriájába sorolandó.

b) A határozat kiegészítése

A határozat kiegészítésére a régi Pp. 225. § alapján akkor van a fél kérelmére lehetőség, ha a bíróság „valamely kereseti kérelem vagy ellenkérelem felől, vagy a kereseti kérelem vagy az ellenkérelem valamely része felől akár a fő-, akár a mellékkötelezettség tekintetében nem határozott, avagy a perköltség viselése vagy az ítélet előzetes végrehajthatósága felől, habár annak helye lett volna, nem rendelkezett”.

Jelen esetben több okból sem alkalmazható a régi Pp. 225 §-a.

Legfontosabb indok, hogy **a végzés indokolása tekintetében nem kérhető a végzés kiegészítése**, ahogy azt a Legfelső Bíróság iránymutató módon kimondta.⁵ Az ítélet kiegészítéssel érdemben nem módosítható.⁶

Továbbá, nem kevésbé fontos körülmény az, hogy **a kijavítás csak a fél kérelmére történhet (rég Pp. 225 § (2) bek.)**, erre nézve egyik fél sem terjesztett elő határozott kérelmet (hiszen jól tudták, hogy az indokolás tekintetében a kiegészítés nem lehetséges).⁷ A harmadik nem kevésbé jelentős tényező, hogy **a kiegészítésre irányuló kérelemről a bíróság „tárgyalás alapján határoz”** (rég Pp. 225. § (3) bek.), amire szintén nem került sor.

Mindezeket összegezve **egyértelműen megállapítható**, hogy az indokolás „adminisztrációs hiba” folytán történő **pótlása** nem tekinthető sem a régi Pp. 224 §. szerinti kijavításnak, sem a régi Pp. 225 § szerinti kiegészítésnek, vagyis az indokolással történő kiegészítés **jogalap nélkül történt, és mint ilyen per jogilag nem létező, semmis cselekmény**.

Ha egy súlyos per jogi hibában szenvedő, jogalap nélkül végbevitt per jogi cselekményhez joghatás fűződne, akkor az **súlyosan sértené a jogbiztonságot is**.

⁴ Legf.Bír. Fpk.VIII.31.423/2002, BH+ 2004.10.476., lásd ugyanebben az értelemben Legf. Bír. Gf. IV. 30 752/1988, BH 1989.1.34. További utalásokkal Németh János/Kiss Daisy: A polgári perrendtartás magyarázata (Budapest, 2006), 1243-1247.

⁵ Legf.Bír.Pf.IV.24.611/2008, BH+ 2008.10.454.

⁶ Németh János/Kiss Daisy: A polgári perrendtartás magyarázata (Budapest, 2006), 1249.

⁷ Németh János/Kiss Daisy: A polgári perrendtartás magyarázata (Budapest, 2006), 1250.

E tekintetben emlékeztetjük az Alkotmánybíróságot, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a jogbiztonság lényege, hogy „a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket”.⁸ Az Alkotmánybíróság több határozatában hangsúlyozta, hogy „[a] jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára”.⁹ A jogbiztonság tehát nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének a kiszámíthatóságát is.¹⁰ Az Alkotmánybíróság ezt a gyakorlatát az Alaptörvény hatálybalépését követően is megerősítette.¹¹ Vagyis a jogbiztonságnak a tisztességes eljárás Alaptörvényben biztosított jogára tekintettel megköveteli, hogy a bíróságok az eljárás és az ítélelhozatal során kiszámíthatóan és a perjogi szabályokkal összhangban tevékenykedjenek. A jogbiztonság különös súllyal esik latba a perjogban, hiszen ez a formális igazság biztosításán keresztül hivatott a jogviták elbírálására, ami kifejezetten megköveteli, hogy az eljárási szabályokat a bíróságok betartsák.

Ha az Alkotmánybíróság elfogadja azt az érvelést, hogy egy ítélet annak jogerőre emelkedését követően megváltoztatható „adminisztrációs hibára” hivatkozással, akkor lényegében mellőzi a perjogi szabályokat és a jogerő intézményének lényegét is.

Ezzel összefüggésben emlékeztetünk az Alkotmánybíróság gyakorlatára, mely alapján „a jogerő intézménye a jogállamiság részét képező jogbiztonság mellett a tisztességes eljáráshoz való jog védelme alatt is áll {lásd: 30/2014. (IX. 30.) AB határozat; Indokolás [81]}. Ez nem jelenti azt, hogy abszolút érvényesülést kívánna, vagyis meghatározott okokból (célokból) és feltételek mellett a jogerő is feloldható. Mindazonáltal sem a jogbiztonsággal, sem a tisztességes eljáráshoz való joggal nem fér össze egy olyan gyakorlat, mely teljes egészében mellőzi a törvényi alapokat. **Teret engedhet ugyanis annak, hogy a bíróságok saját korábbi határozataikat bármilyen megfontolás miatt utóbb hatálytalanítsák, ezáltal kiszámíthatatlanná tegyék a felek pozícióját és a határozatokhoz fűződő joghatásokat**”.¹² Ez pedig teret adhat annak, hogy a bíró igazságszolgáltatási tevékenységének érdemi, alapos és körültekintő megfontolásra épülő, külső befolyástól mentes jellegét aláássa, **a társadalom igazságszolgáltatásba vetett bizalmát megingassa**.¹³

Mindezekre tekintettel **az Alkotmánybíróság saját korábbi gyakorlatára tekintettel nem fogadhatja el azt az érvelést, hogy a bíróság „adminisztrációs hibára” hivatkozva indokolással egészítse ki a már jogerőre emelkedett határozatát.** Ennek pedig egyetlen logikus következménye, hogy az Indítványozó panaszát az Alkotmánybíróságnak teljes terjedelmében el kell bírálnia, ugyanis **nem áll fenn semmilyen olyan körülmény, ami alapján az Indítvány nyilvánvalóan alaptalan lenne.**

Kiemelendő, hogy a jelen Indítvány-kiegészítésre okot adó végzés is kijelenti, hogy az Indítványozó érvelése az eredetileg megküldött végzés tekintetében helytálló volt.¹⁴

⁸ 56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 392, 393.

⁹ 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65.

¹⁰ 75/1995. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1995, 383.

¹¹ Lásd például 2/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]-[21], 3124/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [50].

¹² IV/01634/2016 AB határozat, Indokolás [59].

¹³ Per analogiam IV/01634/2016 AB határozat, Indokolás [70].

¹⁴ IV/763-5/2018 sz. AB végzés, 2. oldal.

Abban a nem várt esetben, amennyiben a tisztelt Alkotmánybíróság elfogadná a Győri Ítélőtábla indokolás-kiegészítését, mint jogilag releváns aktust az alábbi másodlagos indítványt tesszük.

A Győri Ítélőtábla az indokolásában pusztán annyit állít, hogy a perújrafelvétel csak akkor lehetséges, ha arra a nemzeti jog, jelen esetben a magyar polgári perrendtartás lehetőséget ad. Ahogy a magyar jogirodalom is kifejtette már 10 évvel ezelőtt, ez az álláspont nem lehet helytálló. Vincze Attila a Magyar Jogban 2008-ben megjelent cikkében a következőket fejti ki:¹⁵

„A tagállami bíróságok kötelezettsége, hogy a nemzeti jogszabályokat amennyire csak lehetséges, közösségi jog szövegének és céljának fényében értelmezzék, így mindenképpen rendkívüli perorvoslati okként kell értelmezni, ha a jogerős ítélet elfogadását követően válik ismertté olyan európai bírósági ítélet, melyre tekintettel más tartalmú ítéletnek kellett volna születnie. (...)

A Pp. 260. § (1) bek. a) pontjának szövege azonban önmagában nem utal arra, hogy itt kizárólag ténykérdéseket eldöntő bírósági ítéletekre kellene korlátozni, ez csupán a felülvizsgálati eljárásra (Pp. 270. skk. §§) tekintettel levonható következtetés. Ennél fogva a szöveg alkalmas arra, hogy contra legem értelmezés nélkül is fogadja az Európai Bíróság által támasztott követelményeket, és a magyar jog hozzáidomuljon a közösségi joghoz. Ennek több előnye is lenne: egyrészt, eleget tenne a közösségi jogból az eljárásjogra fakadó követelményeknek olyan módon, ami nem igényelne jogszabálmódosítást; másrészt, a perújítás objektív és szubjektív időbeli határai kielégítik a közösségi jogból fakadó követelményeket (...).

Mi lenne a helyzet, ha a magyar bíróságok mégsem tennék lehetővé ezen esetekben a perújítást? Ez, álláspontunk szerint ellentétes lenne a közösségi joggal, hiszen a korábbi ítélet maga közösségi jogba ütköző lenne és mint ilyen jogellenes, és ennek - tudniillik a jogértelmezési hiba - kijavítására nyitva álló perorvoslat, a felülvizsgálat, az egyenértékűség elvét még csak csak, azonban a hatékonyság, a teljes érvényesülés elvét már semmilyen formában nem elégítené ki. (Az egyenértékűség elve szerint a tagállami eljárási szabályok, amennyiben - közösségi szabályozás hiányában - az egyes tagállamok belső jogrendjének feladata, hogy meghatározza a közösségi jogok védelmének biztosítását szolgáló keresetek eljárási szabályait, nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint azok, amelyek a hasonló nemzeti keresetekre vonatkoznak (egyenértékűség elve), és másfelől nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé a közösségi jogrend által biztosított jogok gyakorlását (tényleges érvényesülés elve)”.

A cikkben leírt konstelláció valamelyest eltér a jelen helyzettől, de értelemszerűen alkalmazandó a jelen helyzetre is, hiszen a különbség csak annyi, hogy a jogi helyzet megváltozása helyett új tény előadásáról van szó (a maiore ad minus).

Ezeknek a követelményeknek a Győri Ítélőtábla nem tett eleget, és a perújítást nem értelmezte az uniós jog által megkövetelt módon, hiszen az nem csak arra a körülményre alkalmazandó, amikor az adott konkrét ügyben születik az Európai Bíróságnak egy ítélete, hanem nyilván minden olyan ügyben, amely uniós jogilag releváns, arra az uniós jog alkalmazandó, és perújításra okot adó új körülmény merül fel. Ezek közé a körülmények közé tartozik az új tény felmerülése is. Ha ugyanis a jogi körülményt perújítási okként kellene értelmezni, akkor méginkább igaz ez a tényekre, amelyek kapcsán a perújítást a belső, nemzeti jog kifejezetten is megengedi.

¹⁵ Dr. Vincze Attila, LL.M.: Az Európai Bíróság ítéleteinek processzuális hatályához, Magyar Jog, 2008/12., 819-826. o.

Ha ugyanakkor az Ítéletábrának kétségei voltak az uniós jog által támasztott követelményeket illetően, akkor ki kellett volna kérnie az Európai Bíróság tanácsadó véleményét egy előzetes döntéshozatali eljárás keretében.

Az, hogy ennek nem tett elehet, és az indokolásában sem tárja fel ennek okait, mindenképpen önkényes jogértelmezésnek minősül, ami nem csak az uniós jogot sérti, hanem egyben sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot is. Az uniós jog figyelembe vétele nem merülhet ki abban, hogy a bíróság formálisan hivatkozik egyes ítéletekre, hanem az abban megfogalmazott jogi véleményre az indokolásában olyan módon kell kitérjen, hogy világossá váljon, miben ért azzal egyet, és miben nem, és ha nem akkor milyen olyan meggyőző érveket tud felhozni, amelyek alapján meg tudja az igazát védeni.

Határidő: a IV/763-5/2018 sz. végzés 45 (negyvenöt) napos határidőt tűzött az Indítvány kiegészítésére. Ez a határidő az Alkotmánybíróság ítélezési szünetének időtartamával (2018. július 23-tól 2018. augusztus 31-ig) meghosszabbítandó, mivel az ítélezési szünet időtartama az Ügyrend 55. § (4) bekezdése alapján az Ügyrendben meghatározott határidőkre nem számít bele. Következésképpen az Indítvány kiegészítésére a határidő 2018 október 5-ig áll nyitva.

Összefoglalás:

Bemutattuk, hogy az Indítványozó számára csupán egyetlen végzés lett szabályszerűen kézbesítve, és a végzés indokolással történő kiegészítése nem tekinthető sem a határozat kijavításának sem kiegészítésének, és ezért nincsen semmilyen perjogi jogalapja, vagyis az perjogilag meg sem történhetett volna, és ezért nem fűződhet hozzá joghatás. Egy ezzel ellentétes megítélés súlyosan sértene a jogbiztonságot, a jogerőt és a tisztességes eljáráshoz való jogot, és szembemenne az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatával. Ennek logikus következménye, hogy az Indítványt az eredeti tartalmával kell elbírálni.

Másodlagosan, még akkor is, ha a Győri Ítéletábrának az Alkotmánybíróság útján történő utólagosan megküldött indokolását el is fogadjuk jogilag relevánsnak, ez az Indokolás súlyosan nem tesz eleget az Indokolási kötelezettségnek, nem veszi figyelembe az uniós jog által támasztott követelményeket, és ennél fogva a tisztességes eljárás elvébe ütközik.

Dr. VARGA ISTVÁN PhD. dr. habil.

Budapest, 2018. október 5.

Dr. Varga István

képviselőként